

גיזום עצי שקד להעלאת היבול הרב שנתי
דו"ח מסכם לשנת 2024

צוות החוקרים

אור שפירא (מו"פ צפון) וניזאר עבד אלהדי (שה"מ)

הבעיה

הנחיות הגיזום בישראל הן להתערבות מינימלית במטעים בוגרים, בדומה לתפישה הרווחת בקליפורניה. בקליפורניה גישה זאת יעילה כי העצים מפותחים ומכסים את מירב שטח המטע בעוד עבודות הגיזום דורשות כח-אדם מיומן והשקעה כספית ניכרת. אלא שזני השקד הישראליים אינם גדולים או עצימים כמקביליהם האמריקאים, וככל שנוף העץ מתקרב לממדיו המקסימליים (ארבעה מטר גובה) קצב הצימוח הצעיר וההתחדשות שלהם מאט. לכן, אנו שיערנו שגיזום עצי שקד בוגרים ישפר יבולים בטווח הארוך יאריך את חיי המטע הרווחי על-ידי עידוד צימוח צעיר. המחקר נכנס לשנתו החמישית.

מטרות מחקר

1. לימוד השפעת הגיזום על התחדשות נוף עצי שקד.
2. כימות הפחת הראשוני והתרומה הרב שנתי של גיזום עצי שקד ליבול.
3. ניסוח הנחיות גיזום להעלאת יבול ושמירה על רווחיות לאורך זמן במטעי שקד ישראלים.

טיפול גיזום

C ביקורת

2B הוצאת שני ענפים 2020

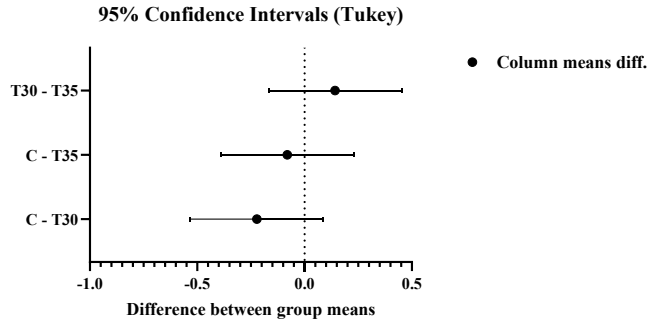
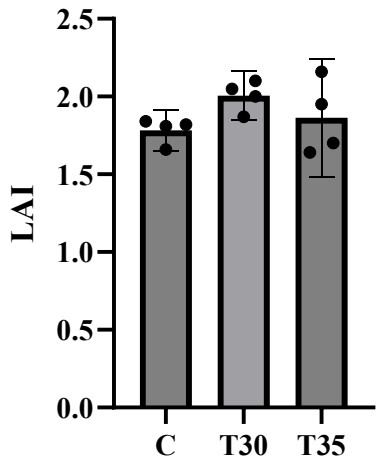
T30 גיזום עילי 3 מטר 2023

T35 גיזום עילי 3.5 מטר 2023

T40 גיזום עילי 4 מטר 2023

פעולות שבוצעו ב-2024

בסוף יולי בוצעה הערכה של הנוף ע"י מדידת אינדקס שטח העלווה בטיפול הגיזום העילי 3 ו-3.5 מטר (גיזום בינואר 2023).

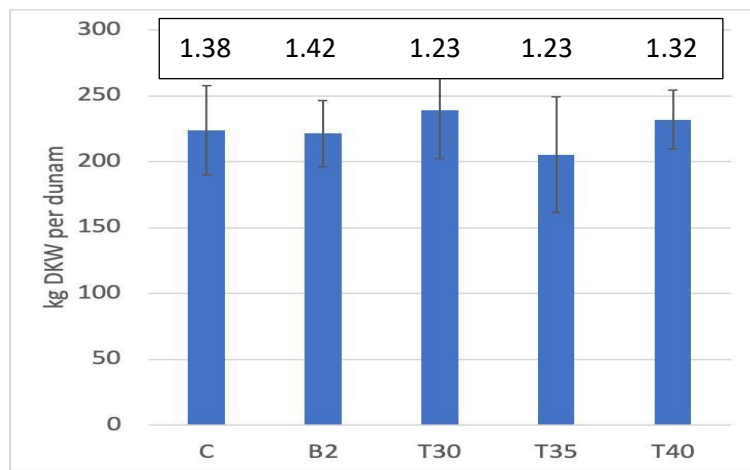

איור 1. אינדקס שטח העלווה בטיפולי הגיזום העילי לעומת הביקורת. משמאל ממוצעים מ-4 חזרות (חלקות ניסוי) לכל טיפול. ערכים של אינדקס העלווה מבוטאים במטר ממרובע עלווה למטר מרובע קרקע אבל במקרה הזה מכיוון שלא עשינו כיוול הרסני היחידות הושמטו. מימין הפרש ממוצע בין זוגות טיפולים עם רווח בר סמך.

התוצאות מראות שלמרות הגיזום האגרסיבי שבוצע שנה וחצי לפני כן העצים השלימו את העלווה החסרה (איור 1). ב-30.07.24 נוער הפרי והתוצאות מוצגות באיור 2. היבול גבוה מעל 200 ק"ג אחרי יבוש ופיצוח. בשנת 2023 שבתחילתה בוצע גיזום עילי ל-3, 3.5 ו-4 מטר היבול בעצים שנגזמו סבל פגיעה משמעותית (110 ו-50 ק"ג גלעין לעומת 170 ק"ג בטיפולי הגיזום של 3.5 ו-3 מטר לעומת הביקורת בהתאמה). ההפרש ביבול נעלם ב-2024 והוא מתאים לגודל העלווה בעונת 2024 (איור 1).

איור 2. יבול גלעין לדונם ב-2024. ממוצע מ-3 עד 4 חזרות לכל טיפול עם סטיית תקן. משקל גלעין ממוצע בגרם מופיע מעל העמודות במסגרת

משקל הגלעין פחת עקב טיפולי הגיזום העילי במידת מה.

סיכום – השנה היבול בטיפולי הגיזום חזר להיות דומה ליבול בביקורת (איור 2) כלומר העץ השלים את העלווה החסרה בעקבות הגיזום תוך שנה בלבד (איור 1). בשנת 2025 תבחן ההשערה שגיזום לפרקים יאפשר קבלת יבול גבוה לאורך שנים ללא התנוונות העץ בתוספת גדילה מעבר לממדים המקובלים בארץ.